

# ivn natuur educatie

## Heeze Leende 50 jaar 1970 - 2020

### Spectaculaire lezing over natuurfotografie



Op vrijdag 9 oktober houdt Peter Lambrichts uit Voerendaal in 't Perron een lezing over natuurfotografie. De lezing is tevens de opening van de fototentoonstelling in 't Perron, waarbij leden van de fotowerkgroep hun werk exposeren. De avond begint om 20.00 uur. **Vanwege de corona-richtlijnen kunnen niet meer dan 50 personen aanwezig zijn in de Rabo-zaal. Opgave van tevoren is verplicht.**

De lezing van Peter Lambrichts is één van de activiteiten die in het kader van het 50-jarig jubileum georganiseerd worden en die (onder voorwaarden) door kunnen gaan. Wij zijn daar erg blij om want natuurfotograaf Peter Lambrichts is een coryfee op fotogebied en heeft binnen en buiten onze grenzen een uitstekende reputatie.



### Edelhart bij het ochtendgloren (foto: Peter Lambrichts)

Lambrichts heeft een passie voor het fotograferen van de rijke en vaak bijzondere flora en fauna in de Nederlandse, Belgische en Duitse natuurgebieden. Al ruim 30 jaar vormen deze gebieden een onuitputtelijke inspiratiebron voor het maken van zijn beelden.

Door zijn uitgebreide kennis over de leefwijze van dieren en het voorkomen van bijzondere planten weet hij deze in hun natuurlijke omgeving vast te leggen. Bij het fotograferen van flora maakt hij graag gebruik van het effect van (zon-) licht waardoor vaak dromerige beelden ontstaan. De foto's van de dieren worden meestal pas na langdurig observeren van het gedrag van een dier gemaakt, waarbij hij er de voorkeur aan geeft de typische leefomgeving van het dier in het beeld te betrekken.

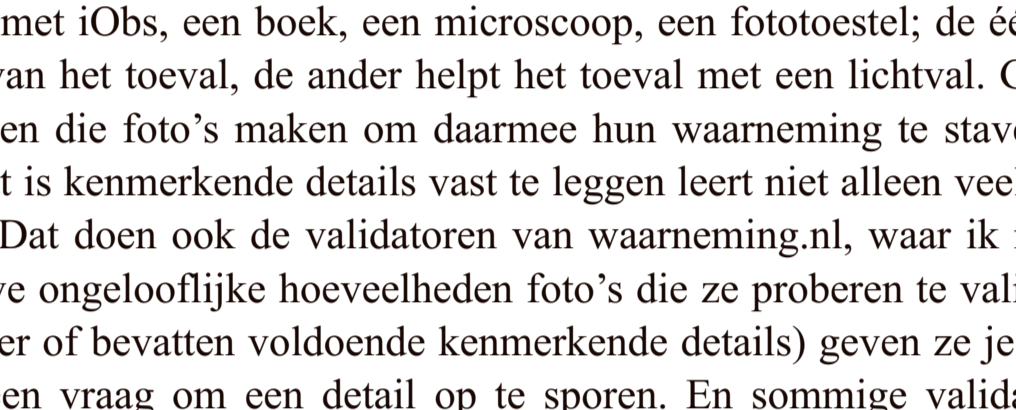
Peter Lambrichts zal in de lezing aan de hand van zijn foto's ingaan op;

- de verschillende 'technieken' die hij gebruikt om te komen tot aansprekende natuurfoto's
- het verschil tussen 'biologieboekplaatjes' en 'verhalende beelden'
- projectmatige aanpak bij natuurfotografie

**Een lezing die de liefhebber van het maken van natuurfoto's niet mag missen. Meld je daarom aan! Maar wees er snel bij, want wie het eerst komt wie het eerst maakt! Klik op bovenstaand plaatje om je aan te melden.**

### Nieuwbrieven nr. 8 Soortenjaar augustus 2020

#### aantal soorten eind augustus



#### Beekdal Kleine Dommel

Auteur: Hans Teeven

Het is fantastisch om te merken dat veel mensen, gevraagd en ongevraagd, hun schouders onder het project van het soortenjaar Beekdal Kleine Dommel zetten. Mensen uit Ede, Amsterdam, Maastricht, Boxtel, Best, Son, Velhoven, Eindhoven en Geldrop, die hiernaartoe komen om onderzoek te doen naar de aanwezigheid van schietmotten, nachtvlinders, mossen en daarop parasiterende schimmels, waterflora, waterfauna etc. Er wordt gewerkt met iObs, een boek, een microscoop, een fototoestel; de één verzamelt en is afhankelijk van het toeval, de ander helpt het toeval met een lichtval. Gelukkig zijn er heel veel mensen die foto's maken om daarmee hun waarneming te staven. Wie daarbij ook nog in staat is kenmerkende details vast te leggen leert niet alleen veel, maar laat ook anderen leren. Dat doen ook de validators van waarneming.nl, waar ik mijn petje voor afneem. Behalve ongelooflijke hoeveelheden foto's die ze proberen te valideren (niet alle foto's zijn helder of bevatten voldoende kenmerkende details) geven ze je regelmatig een tip of stellen een vraag om een detail op te sporen. En sommige validators reageren supersnel!

### Aantal soorten nadert de 1600-grens



Dit soortenjaar werden er in het projectgebied tot nu toe **1.586 soorten** waargenomen. Daarvoor werden 5.567 waarnemingen gedaan door 131 mensen. Het bezoek van specialisten leidt steeds tot een spronggewijze toename van het aantal soorten. We dachten na de 1000<sup>ste</sup> soort dat het sprokkelen zou worden, maar het tegendeel blijkt waar te zijn: we zijn over de 1500 soorten heen gekomen. In één maand tijd van 1.344 naar 1586 soorten! Het intensieve spoor- en determinatiewerk en RAVON viel in het water, evenals de waardplanten. Als je geluk hebt vind je de dagactieve nachtvlinder op de foto van Mark Scheepens in vochtige gebieden en dankzij het opvallend uiterlijk ook wel bij daglicht. Het is de Grote Beer. Deze is niet zeldzaam en in tegenstelling tot de esdoortandvlinder zijn ze niet kieskeurig en leven de rupsen van wel 25 plantensoorten.

### Zomaar wat feiten op waarneming.nl

In 2004 is waarneming.nl begonnen, maar er wordt ook gebruikt gemaakt van de mogelijkheid waarneming van voor 2004 in te voeren. Je kunt per soort vinden wanneer de eerste en de laatste waarneming is gedaan.

- In de gemeente Heeze-Leende (105 km<sup>2</sup>) zijn 5.343 soorten bekend. Daarvoor werden 146.889 waarnemingen gedaan door 2.360 mensen.
- In het projectgebied Beekdal Kleine Dommel (4.1 Km<sup>2</sup>) zijn 2.379 soorten bekend. Daarvoor werden 12.555 waarnemingen ingevoerd door 510 mensen.

### Aantal gevonden soorten (mei, juni, juli, aug.)

- **Planten** 304 – 327 – 369 – 378
- **Nachtvlinders en micro's** 115 – 236 – 264 – 329
- **Kevers** 85 – 117 – 132 – 169
- **Vogels** 105 – 108 – 110 – 110
- **Vliegen en muggen** 45 – 66 – 83 – 90
- **Mossen en korstmossen** 29 – 29 – 29 – 90
- **Bijen, wespen en mieren** 29 – 48 – 70 – 82
- **Paddenstoelen** 59 – 61 – 68 – 68
- **Wantsen, cicaden en plantenluizen** 24 – 34 – 45 – 58
- **Geleedpotigen (overig)** 35 – 44 – 46 – 48
- **Insecten (overige)** 14 – 34
- **Libellen** 26 – 32
- **Dagvlinders** 27 – 31
- **Sprinkhanen en krekels** 14 – 18
- **Zoogdieren** 17 – 17
- **Vissen** 12 – 14

### Enkele waarnemingen nader bekeken

#### Nachtvlinders

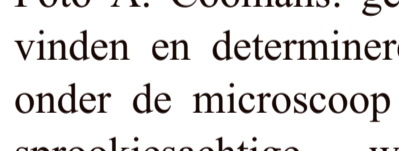


De nachtvlinders zijn hard op weg de planten qua aantal in te halen. Het beekdal is nu op diverse plekken al met een lichtval bezocht. Van de 3800 soorten tandvlinders wereldwijd leven er 32 in Nederland. De zeldzame esdoortandvlinder is er één van. Vooral Spaanse aak maar ook andere esdoortsoorten, liefst op kalkrijke grond, zijn de waardplanten. Als je geluk hebt vind je de dagactieve nachtvlinder op de foto van Mark Scheepens in vochtige gebieden en dankzij het opvallend uiterlijk ook wel bij daglicht. Het is de Grote Beer. Deze is niet zeldzaam en in tegenstelling tot de esdoortandvlinder zijn ze niet kieskeurig en leven de rupsen van wel 25 plantensoorten.

#### Kevers

Een kever overdag vinden is een hele klus. Lichtvallen, grondvallen, een schepje of een paraplu brengen goed verborgen soorten in beeld, die je anders minder snel te zien krijgt, zoals deze getande priemkever (foto Albert Dees).

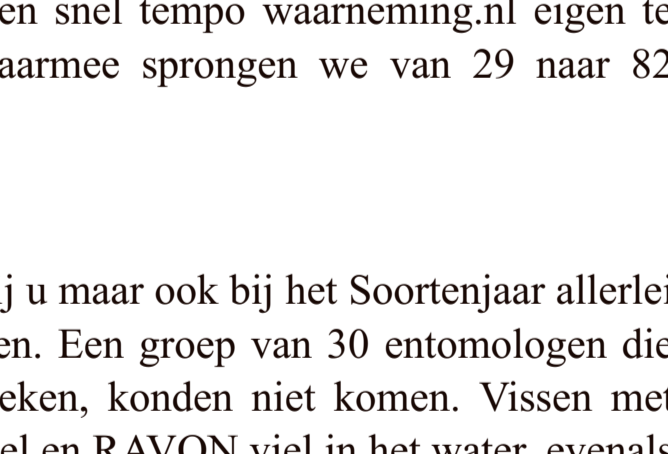
Ook een foto van een insect in zijn natuurlijke habitat kan zeer waardevol zijn voor hen die alles wat ze zien vastleggen op foto's. Het is niet altijd gemakkelijk om een insect vast te leggen op foto's. Het is niet altijd gemakkelijk om een insect vast te leggen op foto's. Het is niet altijd gemakkelijk om een insect vast te leggen op foto's.



Waterkevers: wat is u dat er wel 390 soorten zijn? De kleine spinnewater tator (foto David Tempelman) is ontstaand uit landkevers. Hij redt zich prima in het water maar leeft ook op/onder drijvend blad of in de oeverplanten en moet altijd boven water ademhalen.

#### Mossen en korstmossen

Foto A. Coomans: gewoon purperschaaltje. Het vinden en determineren is een hele klus, maar onder de microscoop word je verrast door een sprookjesachtige wereld met bijzondere Nederlandse namen. Midden in het beekdal ligt kasteel Eymerick. Behalve dat het een prachtig bouwkundig monument is blijft het een schat aan (korst)mossen te herbergen, die door P. van den Boom werden gedetermineerd. Hij wist zijn den in een snel tempo waarneming.nl eigen te maken en zijn waarnemingen door te geven. Daarmee sprongen we van 29 naar 82 soorten.



#### Insecten (overige)



Corona deed niet alleen bij u maar ook bij het Soortenjaar allerlei plannen in het water vallen. Een groep van 30 entomologen die het beekdal zouden bezoeken, konden niet komen. Vissen met het waterschap De Dommel en RAVON viel in het water, evenals het IVN-waterproject "Op zoek naar waterdieren". Gelukkig is er heel veel werk door gegaan. Zo ook het onderzoek door enkele mensen van Waterschap de Dommel die op hun vrije avonden een bijdrage wilden leveren door op zoek te gaan naar schietmotten. Op de foto van Albert Dees ziet u de Polycentropus irroratus. Schietmotten zijn helaas Dees niet bekend. Ze zijn lijken op nachtvlinders, met het grote verschil dat ze geen schubben hebben op hun vleugels maar haren. Misschien gaat u een lichtje branden als ik de verzamelnaam van de larve noem, namelijk de kokerjuffers. Deze leven in het water in een kokertje dat zij bouwen van zand of plantenresten. Zij filteren eencellige organismen uit het water waarmee zij zich voeden. Deze schietmotten zijn eigenlijk de graadmeter m.b.t. hoe schoon het water is waarin zij leven. Het schoonste water vind je in de bovenloop van de Dommel. De Rielloop en de Witte Loop zouden bij uitstek geschikt zijn voor veel soorten! Maar ja, natuur laat zich niet regelen en ondanks de volhardende Maria Sanabria kregen we op de lichtvallen weinig bezoek van deze soort. Suggestie: mocht u met een lichtval werken en een schietmot zien, dan graag deze in een potje alcohol en bij ons afleveren. In de BENELUX leven 230 soorten schietmotten van enkele mm tot 1 cm groot.

#### Floristische werkgroep

De Floristische werkgroep van KNNV Eindhoven heeft de afgelopen maanden regelmatig een bezoek aan ons gebied gebracht. Deze week verrasten zij IVN Heeze-Leende met een lijst van 450 (!) hogere plantensoorten die zij in het beekdal waargenomen hebben. We gaan de lijst naast de waarnemingen op waarneming.nl leggen en de resultaten verwerken in het eindverslag. Het maakt het beeld van het beekdal weer een stukje completer..

#### Natuurbeheer



De heideviltbij (foto H. Teeven) is een prachtig klein koekoeksbijtje dat weliswaar maar zelf in het nest van een de heideviltbij deponeren maar zelf wel afhankelijk is van de aanwezigheid van nectarplanten op de hei. Veel insecten, en vooral bijen, zijn tot in oktober afhankelijk van bloeiende bloemen. Zeker in deze droge maand met hoge temperaturen zal iedere bloeiende plant meegenomen. Het zal voor gebiedseigenaren steeds belangrijker worden met het natuurbeheer daarop in te spelen. Beheer van natuur is een uiterst complexe en kostbare zaak. De menselijke invloed wereldwijd (en plaatselijk zoals in het beekdal) leidt tot een steeds verdere achteruitgang in de biodiversiteit. Met de informatie van wat er leeft in het beekdal achter het beheer af te stemmen op het in stand houden en liefst herstellen van flora en fauna soorten die in dit beekdal thuishoren. Wie in het veld is ziet veel. Daarom is het goed dat natuurbeheerders en natuurbeschermers blijven monitoren wat er in het beekdal leeft en welk beheer er wordt toegepast. Door ieders bijdrage aan waarneming.nl bouwen we een zeer waardevolle informatiebron op voor de natuurbeheerders. Heb je een tip wat waar beter kan? Laat het weten!

**De jubileumcommissie van IVN Heeze-Leende wenst u nog veel succes toe de komende maanden (er breekt een toptijd aan voor de liefhebbers van paddenstoelen) en dankt u voor al uw inzendingen!**

#### Tenslotte iets heel anders: het ledenuitje

Zoals bekend is het ledenuitje verschoven naar 2021. De penningmeester heeft toegezegd dat hij aan degene die al betaald heeft voor het uitje het bedrag zal terugstorten op zijn/haar rekening.